

ÁGAZATI ESZKÖZBESZERZÉS

KEHOP-1.4.0-15-2021-00027

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TISZTELT OLVASÓ!

Nekem jutott a megtiszteltetés, hogy az Európai Unió támogatásával létrejött Ágazati eszközbeszerzés összeállított eredménykommunikációs kiadványban köszönthetem Önöket.

Ez az útmutató bemutatja azokat a lépéseket, amelyekkel a környezetünk és vízkészleteink védelmét tűztük ki célul.

A védekezési igénybevételek egyre növekednek és egyre gyakoribbá válnak. A meglévő géppark bővítésével és az elavult példányok cseréjével a védekezési feladatok hatékonyabban, az adott területen történő kisebb mértékű, rövidebb ideig tartó beavatkozással láthatóak el. A gépek korábbi hiánya miatt védekezések alatt átcsoportosításokat kellett végrehajtani, amely kockázatos, amennyiben egy időben kell védekezést folytatni különböző védvonalakon. A védelmi művek (vízi létesítmény és az azt védő gyeptakaró) fenntartási munkáinak költsége a fenntartási eszközök gyakori meghibásodásai miatt többszörösére növekedtek.

A Kohéziós Alap és a Magyar Állam által társfinanszírozott, a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében megvalósuló, összesen 2,080 milliárd Ft költségű beruházás megvalósulásával olyan eszközállomány áll a vízügyi igazgatóság rendelkezésére, amivel biztosítható a megfelelő árvízi védekezés.

Ezúton fejezem ki köszöntemet az engedélyező hatóságok együttműködéséért és a szakmai közreműködők felkészültségéért és munkájáért.

Az eredményes megvalósítás közös sikerünk!

Dobó Kristóf
főosztályvezető

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság alapvető feladatai közé tartozik a vízügyi igazgatóságok szakmai tevékenységének ellenőrzése és koordinálása, a kártételek elleni védelem kiépítése, állapotértékelések, vízügyi projektek tervezése. A víz túlzott mennyiségben komoly károkat okozhat egy adott területen, amely lehet árvíz, vagy akár belvíz. Hazánk vízkár-veszélyeztetettségét alapvetően meghatározza, hogy a Kárpát-medence legmélyebb részén fekszik, zömében sík területű ország, ezért a környező hegyvidéki vízgyűjtőkről, a Kárpátokból és az Alpokból hozzánk érkező, nálunk torlódó árhullámok ellen szükséges védekezni.

A KEHOP-1.4.0-15-2021-00027 „Ágazati eszközbeszerzés” elnevezésű projekt az Európai Unió támogatásával, a Kohéziós Alapból és hazai költségvetési előirányzatból vissza nem térítendő támogatás formájában 2 080 000 000 Ft költségből valósult meg. A projekt keretében beszerzett gépek, mint a kitológémes targonca, önrakodó daruval szerelt tehergépkocsi, kételtű munkagép és földmunkagépek a logisztikai és anyagellátási feladatok maradéktalan, könnyebb, hatékonyabb, tágabb körű és biztonságosabb ellátását, valamint a fenntartási munkálatokhoz szükséges tereprendezési munkák kivitelezését hivatottak elősegíteni.

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) „Árvízvédelmi fejlesztések” című felhívások keretében tervezett, kiemelt eljárásrendben megvalósult projekt figyelembe vette a Kvassay Jenő Tervet, NKP és Éghajlati Stratégiát is.

Fontos tudni, hogy hazánk folyóinak nagy része heves vízjárású. Ez a projekt szempontjából azért is volt lényeges, mert egy esetleges árvíz esetén annak levonulása hosszú időbe telik, akár hónapokig is eltarthat, amire megfelelően fel tudunk készülni.

A belvizek is jelentős, körülbelül 45%-át érintik hazánknak. A belvizek különösen nagy problémát okoznak a mély fekvésű területeken, ahonnan a víz nem képes távozni. Ennek következtében belvízvédelmi művek nélkül ezek a térségek állandó veszélyben vannak.

Abban az esetben, ha a megfelelő védelem hiányzik, az árvizek és belvizek okozta problémák helyreállítási munkálatai nagy összegeket emésztene fel.

Magyarország folyóinak árterein több, mint 700 település található. Ezen településeken több, mint 2,5 millió fő lakik életvitelszerűen. A Kárpát-medence mélyebb részén fekvő terület lévén a környező hegyvidékekről érkező és torlódó árhullámok és belvízi elöntések komoly problémákat okoznak, továbbá a szennyezettséget is növelik. További nehézséget okoznak folyóink rendszeres áradásai, melyek természeti katasztrófának nem minősülnek, de a vízjárásnak köszönhetően rendszeresek, így gondosan kiépített védekezést igényelnek. Hazánkban a vizek kártételei elleni védekezés tehát kiemelt jelentőséggel bír. Ez a projekt közvetetten a lakosságra vonatkozó 1,1 millió lakos célértékét messzemenően teljesíti. Az árterekben található a magyarországi vasúthálózatnak a 32%-a, a közutak 15%-a, illetve a mezőgazdasági területek harmada is itt fekszik. Ezenkívül ezekben a régiókban termelik meg a hazai bruttó termék (GDP) közel 30%-át, így elengedhetetlen a megfelelő szintű és minőségű védekezés. Ennek legfőbb eszköze a folyószabályozási eszközök, mint a partvédő műveletek vagy a mederkorrekció. Ezen tevékenységek kiemelten fon-

tosak, tekintve, hogy a folyók medre folyamatosan változik, időnként megközelítik a gátszakaszokat, vagy alámosással fenyegetik a töltéseket. Szükségszerű a jeges árvizek zavartalan levezetését is biztosítani, illetve a káros hordaléklerakódás is elkerülhető a megfelelő minőségű folyószabályozási beavatkozásokkal.

A jogszabályi változások miatt a vízkárelhárítási létesítmények mennyiségének jelentős emelkedése növekvő fenntartási és védekezési feladatokat jelent a vízügyi szervezeteknek. A megnövekedett feladatokat a vízügyi ágazat rendelkezésére álló gép- és eszközparkkal egyre nehezebbé vált az előírt és elvárt minőségben teljesíteni. A többletfeladatok ellátásához szükséges gépek és eszközök csak bérleléssel voltak biztosíthatóak, amely folyamatos, magas bérleti költséget jelentett az ágazatnak. A védekezési és fenntartási munkálatok során a feladatok ellátása érdekében történő gép- és eszközállomány bérlete jelentősen megnövelte a reagálási időt a védekezés során.

Hatékony feladatellátásra, az élet- és vagyonbiztonság maximális védelmére csak saját szervezeten belüli, azonnal bevethető, használható, az igényeknek megfelelő gép- és eszközparkra volt szükség.

A projekt megvalósulásával az árvízvédelem elősegítése mellett gondoskodhatunk arról, hogy egy esetleges vészhelyzetben hatékonyabb lehessen a védekezés. Ehhez gátépítés, csatornázás és megfelelőbb védelmi megoldások voltak szükségesek. A projekt célja tehát a jogszabályokban előírt állami vízügyi feladatok ellátásához, a vizek kártételeinek elhárítását szolgáló művek és létesítmények rendeltetésszerű és biztonságos fenntartásához, a védekezési feladatok hatékony végrehajtásához a szükséges tárgyi feltételek megteremtése volt a hiányzó gépek és eszközök beszerzésével.

A beavatkozásra való növekvő igény megkövetelte a géppark elavult, előregedett, műszaki állapotuk tekintetében nem megfelelő felszerelések, eszközök korszerűsítését. Az eszközbeszerzéssel az állami vízügyi feladatok ellátásához, a vizek kártételeinek elhárítását szolgáló művek és létesítmények rendeltetésszerű és biztonságos fenntartásához, a védekezési feladatok hatékony végrehajtásához szükséges feladatok ellátása tudott gördülékenyen megvalósulni. A beszerzések során a jogszabályi előírások alapul szolgáltak számunkra, mely biztosította a megfelelő, szakszerű, következetes és átlátható működést.

A vízügyi igazgatóságoknak tehergépjárművekre, földmunkagépekre, úszó munkagépekre, valamint logisztikai kiegészítő egységekre is szüksége van az árvíz elleni védelem hatékonyságának növeléséhez.

A vizek kártételeinek elhárítását szolgáló létesítmények fenntartását és az azokon történő védekezések végrehajtására szolgáló eszköz, gép és műszer beszerzésre benyújtott projekt elemei teljes Magyarország területét érintik, tekintve, hogy a mind a 12 vízügyi igazgatóság érintett volt a projektben.

A gépesítés azért is volt kiemelt jelentőségű, mert az élő munkaerő rendelkezésre állása, illetve a közfoglalkoztatási program is évről évre csökken. Az ezzel járó probléma csak úgy oldható fel, ha az élő munkaerőhiányt gépi módon pótoljuk. Az előregedett géppark, valamint a hozzájuk kapcsolódó fenntartási feladatok mennyiségének növekedése további kiadásokkal jár. Az elavult gépek meghibásodási rátája magasabb, ezzel növelve a karbantartási költségeket. Továbbá az esetleges

meghibásodások és a hozzájuk tartozó javítások száma is növekszik az évek során. Ahhoz, hogy a fenti problémákat orvosolhassuk, jelentős forrásokra volt szükség, melyekből új, modern gépeket tudtunk beszerezni, ezzel hosszútávon jelentős költségeket megspórolva.

A Magyarországon működő 12 vízügyi igazgatóságnak a hatékonyabb munkavégzéséhez a következő típusú és fajtájú munkagépeket, tehergépkocsikat és kiegészítő egységeket nyílt lehetősége megvásárolni a projekt lefolyása alatt:

- Terepjáró tehergépkocsi
 - Fülke mögé elhelyezett önrakodó daruval szerelt, rögzített rakfelületű tehergépkocsi
 - Fülke mögé elhelyezett önrakodó daruval szerelt, 3 oldalra billenthető rakfelületű tehergépkocsi
- Földmunkagépek
 - Kis teljesítményű gumihevederes minikotró, megtörhető gémmel
 - Gumikerekes árokásó-rakodógép, előre nyitható homlokrakodó kanállal, hátul eszközcsereelő gyorscsatlakozóval, és talpalóval
 - Közepes méretű gumikerekes kotrógép, letalpalókkal, toló lappal
 - Közepes méretű láncotalpas forgókotró, hosszú gémmel, szélesített láncotalpakkal
- Úszó munkagépek
 - Nagyteljesítményű kételtű kotrógép (úszókotró)
- Logisztikai kiegészítő egység
 - Kitológémes targonca
- Homokzsákgyártó-gépsor

A projekt eredményeként a vízügyi igazgatóságoknak lehetősége volt összesen 6 terepjáró tehergépkocsi, 13 földmunkagép, 1 úszó munkagép és 1 homokzsákgyártó gépsor, illetve 5 logisztikai kiegészítő egység beszerzésére. Ez ugyan nem elégítette

ki maradéktalanul a szükséges technológiai fejlesztést az ágazaton belül, azonban nagyban hozzájárult a korábban használt gép- és eszközpark felfrissítésére, bevetésre kész állapotra hozására.

Az árvíz és belvízvédekezés során nélkülözhetetlen logisztikai feladatok gyorsabb végrehajtásának és a hatékonyság növelésének érdekében a nagy tömegű eszközök mellett az egységakomány képzés került előtérbe. Az egységakomány képzés lehetővé teszi a **targoncák** nagyobb arányú igénybevételét. A targoncák jellemzően nyílt (esetenként burkolatlan) rakodó tereken és szilárd burkolatú raktárakban végeznek rakodási emelési feladatokat. A beszerzés tárgya alkalmas elsősorban az egységakományok, kézzel nem rakodható védelmi eszközök és szakfelszerelések (például de nem kizárólagosan fél méter átmérőjű és 4 m hosszú belvízvédelmi szivattyúcsövek, 6 m hosszú szádlemezek, dieselmotoros szivattyúk) gyors és biztonságos teherautókra rakodására, illetve a szakszerű és biztonságos rakatképzésre a tárolási telephelyeken. Ezen targoncák emelőszerkezet-kialakításának köszönhetően a működési költségek csökkenése várható. Védekezési helyzet során alkalmasak idő és hely megtakarításra, javítják a munkabiztonságot a logisztikai folyamatok optimalizálásával.

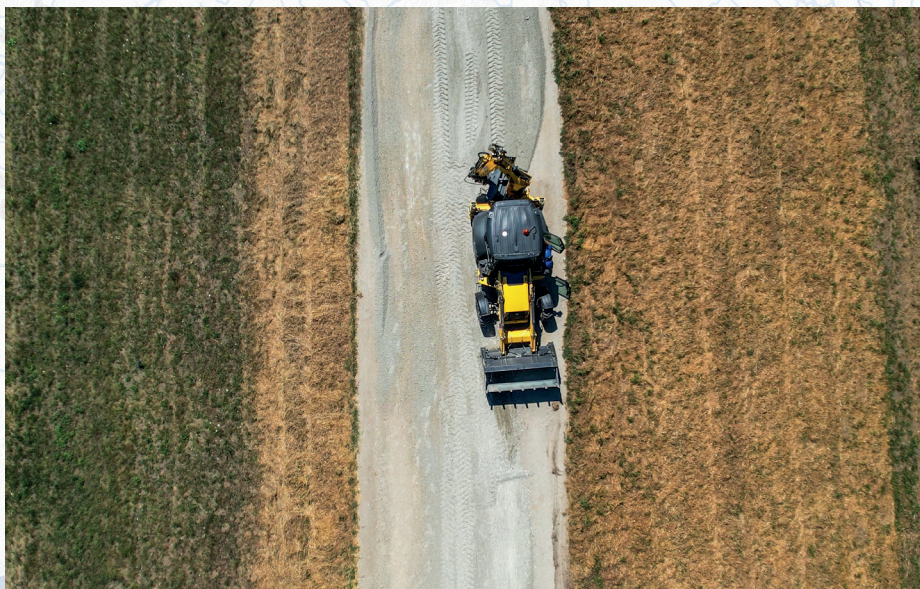
Ezzel párhuzamosan a **tehergépkocsik** jellemzően a közúton megközelíthetetlen, gyakorta rossz terepviszonyok között megközelíthető vízi létesítmények üzemeltetési és karbantartási, továbbá védekezési időszakban darabáruk és ömlesztett áruk szállítási feladatainak ellátásához szükségesek. A tehergépkocsi rakodó daruja alkalmas a védekezési eszközök (például nagy szállítóképességű szivattyúk) védekezés helyére történő szállítást követő telepítésére.

A **földmunkagépek** földkitermelésre és a kitermelt föld rövid távolságra, továbbá szállítóeszközre való felrakására alkalmazhatóak. Az árvíz-, belvízvédekezés és fenntartási munkák jellege (*nyomvonalas létesítmény, gödör jellegű, nagy felületű*) és a mérete, továbbá a talaj jellemzője, a szükséges szállítási távolság, a terepesés viszonyai határozzák meg az földmunkagépek alkalmazási lehetőségeit. A földmunkagépek korszerű kialakításukkal és cserélhető szerelvényeikkel több feladat elvégzésére is alkalmassá tehetőek. Az igénybevétel szerint járószerkezete lánctalpas. A forgó felsővázás kialakítás mozgékonyra és széles körben felhasználhatóvá teszi ezeket a gépeket. A mélyásó szerelékkel ellátott kotrók állásszintjüknél alacsonyabb szintről termelik ki a talajt, képesek pontos felület kialakítására, befejező munkák elvégzésére is.

A nagy befogadó képességű nyílt belvízi csatornák és környezetvédelmi beavatkozások ellátása, valamint hosszútávon fenntartható vízminőségi és vízmennyiségi állapot biztosítása érdekében a tavak, folyók és csatornák medréből az elburjánzott növényzetet és iszapot el kell távolítani. A megváltozott munkakörülmények miatt a feladatok ellátása egyre gyakrabban olyan helyszíneken szükséges, ahol a partról ez nem lehetséges, ill. a víztelenítés (*lecsapolás*) nem megoldható.

A hajólevele szerint vízen nem önjáró **kételtű forgó felsővázás kotrógép** alkalmas csatornák, holtágak, és növényzettel benőtt tavak kitermelő munkáinak elvégzésére. A helyváltoztatását sekély vízben, ill. lápos területen szélesített speciális lánctalp biztosítja.

A láncfalas forgó felsővázas kételtű úszó munkagép a szerelvények cseréjével alkalmas nádat, vízi növényeket gyűjteni és rakodni, ásni, iszapot szivattyúzni a meder karbantartási feladatok ellátásaként, ezzel meggyorsítva a csatornák lefolyási idejét és medrek jó karba helyezését.

Az árvíz és vízkár elleni védekezés legfontosabb és nélkülözhetetlen védekezési anyaga a homokzsák. A 10/1996 (VII.17.) KHVM rendelet alapján az ágazatnak minden körülmények között alkalmasnak kell lennie az ár- és belvízvédelmi feladatok ellátására, valamint vízminőségi és aszálykárok mérséklésére.

A védekezés során a szükséges homokzsákok biztosítása kiemelkedő problémát jelent – az indulókészlet felhasználása mellett a piaci szereplők átállása időigényes feladat. Minde mellett a vízügyi ágazaton túl további, a védekezésekben részt vevő szervezetek (katasztrófavédelem, önkormányzatok) is jelentős homokzsák igényrel rendelkeznek. A **homokzsákgyártó-gépsor** beszerzése lehetővé teszi a homokzsákigények ágazaton belüli, költség- és időhatékony kielégítését.

Bár az árvizek természetes szerepet játszanak az ökoszisztémák működésének felfrissítésében, szerteágazó környezeti károkat is okozhatnak. Az árvízzel szállított szennyezés bekerülhet ivóvíznyerőhelyekre, a nagyobb árvizek negatív hatással lehetnek az érzékeny ökoszisztémákra. A projekt közvetett eredményeképpen ellátott árvízvédelmi tevékenységek hozzájárulnak az érintett területek természetes körülményeinek fenntarthatóságához.

A projekt megvalósulásával a vízügyi igazgatóságok rendelkeznek azokkal a tárgyi feltételekkel, amelyekre vészhelyzet esetén szükség van. A gyorsabb és hatékonyabb védekezésnek köszönhetően csökkenthető a magasabb kezelési költségű káresemények száma országunkban. A Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Tervben (1146/2016. (III. 25.) Korm. határozat) szereplő vagyoni kockázati térkép alapján a várható éves árvíz kár megközelítőleg 350 milliárd forint. A megfelelő eszközállomány beszerzésével ez az összeg legalább 20%-kal csökkenthető.

A projekt eredményeképpen növekedett az ország árvízi biztonsága, és ezáltal a lakosságnak élet- és vagyonbiztonsága, továbbá a projekt közvetett hatásaként megteremtődnek az alapok az egyes térségek tervezhető gazdasági fejlesztéséhez. Ezáltal a projekt az országban élők életkörülményeit és megélhetési lehetőségeit a jövőben javítani fogja, vagyis csökkenti a társadalmi – gazdasági – kulturális elmaradottságokat, különbségeket.

A PROJEKT ADATAI:

A PROJEKT CÍME: Ágazati eszközbeszerzés

A projekt azonosító száma: KEHOP-1.4.0-15-2021-00027

A szerződött támogatás összege (Ft): 2 080 000 000

Támogatás mértéke (%-ban): 100%

A projekt kezdete: 2021.01.01.

A projekt befejezése: 2023.11.30.

Kedvezményezett neve:

Országos Vízügyi Főigazgatóság

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE